

TESAM AKADEMİ DERGİSİ
Turkish Journal of TESAM Academy
CİLT VOLUME: 6 SAYI ISSUE: ÖZEL HAZİRAN JUNE 2019
ISSN: 2148 - 2462 E-ISSN: 2458 - 9217 DOI: 10.30626/tjbe

TESAM (Ekonomik Siyasal ve Stratejik Araştırmalar Merkezi)
Adına İmtiyaz Sahibi Owner
Yıldırım DENİZ

Yazı İşleri Müdürü Chief Executive Officer
Yıldırım DENİZ

Editör Editor
Muhammet AYDOĞAN

Yardımcı Editör Associate Editor
Utku KARAAĞAÇ

Alan Editörleri Section Editors*
Dr. Öğr. Üyesi Burak Hamza ERYİĞİT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇİ (Uludağ Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Filiz ERYILMAZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet ERYILMAZ (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Sema AY (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Veysel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
*İsme göre alfabetik sırada **In alphabetical order by name**

Çeviri Editörleri Translation Editors
Neslihan KILIÇ - Neslihan TÜRKKAN

Yayın Kurulu Editorial Board*
Prof. Dr. Barış ÖZDAL (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan KÖNİ (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Prof. Dr. İlyas TOPSAKAL (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat ŞENTÜRK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Önder KUTLU (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
*İsme göre alfabetik sırada **In alphabetical order by name**

Yayın Türü Publication Type
Yerel Süreli Yayın

Yayın Periyodu Publication Period
Altı ayda bir Ocak (Kış) ve Temmuz (Yaz) aylarında yayımlanır.
Biannual (Winter & Summer)

TESAM Akademi Dergisi uluslararası katılımlı ve hakemli bir dergidir.
Yayımlanan makalelerin sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.
Turkish Journal of Tesam Academy is the official peer-reviewed, international journal of the Turkey TESAM. Authors bear responsibility for the content of their published articles.

Hakem ve Danışma Kurulu Board of Reviewing Editors*

- Prof. Dr. Adem ÇAYLAK (Ank. Yıldırım Beyazıt Üni.)
Prof. Dr. Ahmet GÜÇ (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet KOYUNCU (N. Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet NOHUTÇU (İstanbul Medeniyet Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Ali Z. SAĞIROĞLU (A. Yıldırım Beyazıt Üni.)
Prof. Dr. Alparslan CEYLAN (Atatürk Üniversitesi)
Dr. Atasay ÖZDEMİR (COE-DAT)
Dr. Öğr. Üyesi Aynur ERDOĞAN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. A. Yasemin YALTA (Hacettepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Barış ADIBELLI (Dumlupınar Üniv.)
Prof. Dr. Canan ATEŞ (Gazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt ÖZŞAHİN (N. Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU (Uludağ Üni.)
Doç. Dr. Deniz Şenol SERT (Özyeğin Üniversitesi)
Doç. Dr. Emel TOPÇU (Ankara Sosyal Bilimler Üni.)
Dr. Ekaterina CLİMENKO (Stanford University)
Dr. Öğr. Üyesi Erdal BAYRAKÇI (N. Erbakan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Emine AKÇADAĞ ALAGÖZ (Gelişim Üni.)
Prof. Dr. Fatih MANGIR (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatma TAŞDEMİR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Feridun YILMAZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Fırat Purtaş (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferhat TEKİN (N. Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Fikretin YAVUZ (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ (Adnan Menderes Üni.)
Dr. Giovanni ERCOLANI (Murcia University)
Prof. Dr. Hamza ATEŞ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR (Pamukkale Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhami DURMUŞ (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. İlsur Nafikov (Kazan Federal Üniversitesi)
Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Mimar Sinan G. S. Üni.)
Doç. Dr. İmam Bakır KANLI (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. İrfan ALBAYRAK (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail ERMAĞAN (İstanbul Medeniyet Üni.)
Prof. Dr. Jibril Hamman YOLA (Bayero University)
Prof. Dr. Kamuran REÇBER (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Kutluk Kağan SÜMER (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Levent Ersin ORALLI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mefail HIZLI (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet A. AYDEMİR (Selçuk Üni.)
Prof. Dr. Mehmet ERYILMAZ (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet S. DİLEK (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet YÜCE (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Meral SERARSLAN (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR (Uludağ Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt YÜKSEL (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Muammer DEMİREL (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa LAMBA (Mehmet Akif Ersoy Üniv.)
Prof. Dr. Mustafa Nail ALKAN (Ankara Hacı B. V. Üniv.)
Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Murat ERDOĞAN (Türk-Alman Üniv.)
Dr. Öğr. Üyesi M. Nazan ARSLANEL (G. Osmanpaşa Üni.)
Doç. Dr. M. Ozan BAŞKOL (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat SABIR (Batı Kazakistan İnovasyon ve Teknoloji Üniversitesi)
Prof. Dr. Nejat DOĞAN (Anadolu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Öner AKGÜL (Ahi Evran Üniversitesi)
Doç. Dr. Özlem OĞUZHAN (Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA (Gelişim Üniversitesi)
Doç. Dr. Rüveyda KIZILBOĞA ÖZASLAN (Marmara Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Sertaç SERDAR (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN (Bakü Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Siddık KORKMAZ (N. Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Tayyar ARI (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuncay ÖGÜN (Muğla Üniversitesi)
Prof. Dr. Turgay UZUN (Muğla Üniversitesi)
Prof. Dr. Ulvi KESER (Girne Amerikan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Umut KEDİKLİ (Karabük Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Veysel KURT (İstanbul Medeniyet Üni.)
Doç. Dr. Yavuz GÜNAŞDI (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Zehra ODYAKMAZ (Gazi Üniversitesi)

*İsme göre alfabetik sırada In alphabetical order by name

Bu sayıda Görev Alan Hakemler*

Doç Dr. Abdülkadir TUNA - İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet ŞAHBAZ - Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent GÜNSOY - Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Cem Okan TUNCEL - Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Cumhur ŞAHİN - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Derya YILMAZ - Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Filiz ERYILMAZ - Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Ü. Işın KIRIŞKAN - Giresun Üniversitesi

Prof. Dr. Kutluk Kağan SÜMER - İstanbul Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BAKIR - Anadolu Üniversitesi

Doç Dr. Hilal YILDIRIR KESER - Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR - Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Murat Ozan BAŞKOL - Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Nalan ÖLMEZOĞULLARI - Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Selim KAYHAN - Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Sema AY - Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ufuk ALKAN - Marmara Üniversitesi

*İsme göre alfabetik sırada In alphabetical order by name

Indexing-Abstracting

ULAKBİM	ASOS	INFOBASE INDEX	Open AIRE
Academic Keys	CiteFactor	INDEX COPERNICUS	SOBİAD
Acar Index	DRJI	I2OR	TEI
Araştırmax	ESJI	Journal Factor	

ile indekslenmekte ve / veya özetlerine yer verilmektedir.

Tasarım ve Uygulama Graphic Design Revizyon Medya

Baskı ve Cilt Publisher

Adres: Anadolu Mahallesi Karlıdağ Caddesi No:32 Yıldırım/BURSA
Tel: 0 224 251 04 14

İletişim Correspondence

Adres: Üçevler Mah. Ertuğrul Cad. No:6/3 Revizyon Plaza Nilüfer/BURSA
Tel 0 224 256 72 00 **Fax** 0 224 252 86 40

E-Posta tesamakademi@gmail.com
www.tesamakademi.com / www.tesam.org.tr

İÇİNDEKİLER Table of Contents

6 Editörden / *Editorial*

9 MAKALELER / *ARTICLES*

13 İthalattan İhracata, Dış Ticaret Ekonomik Büyüme İlişkisi:
Kuramsal Çerçeve ve Türkiye Uygulaması (2006Q1 - 2018Q3)

*The Relationship Between External Trade and Economic Growth, from
Export to Import: Theoretical Outline and Turkish Case (2006Q1-2018Q3)*

Ali BALKANLI

43 Türkiye’de Para Politikası ve Makro İhtiyati Politikanın Karşılıklı
Etkileşimi

*The Interaction between Monetary Policy and Macroprudential Policy in
Turkey*

Ali İLHAN

73 Sektörel İnovasyon Sistemi, Endüstri 4.0 ve Türk Takım Tezgâhları
Sanayisinin Durumu

*Sectoral System of Innovation, Industry 4.0 and the Situation of Turkish
Machine Tool Industry*

Cem Okan TUNCEL

107 Finansal Koşulların Taylor Kuralının Geçerliliği Üzerindeki Etkisi:
Türkiye Üzerine Ampirik Bulgular

*The Impact of the Financial Conditions on Validity of the Taylor Rule:
Empirical Evidences on Turkey*

Coşkun AKDENİZ - Abdurrahman Nazif ÇATIK

129 Financialization of Global Capitalism and State in Turkey

Türkiye’de Küreselleşen Kapitalizmin Finansallaşması ve Devlet

Hasan ACAR

153 Orta Gelir Tuzağı: Dinamik Panel Veri Analizi

Middle Income Trap: A Dynamic Panel Data Analysis

Hicran KASA

**185 Türkiye’de Ekonomik Büyümenin Enflasyon ve İşsizlik ile İlişkisi:
Bölgeler Düzeyinde Bir Araştırma**

*The Relationship of Economic Growth with Inflation and Unemployment in
Turkey: A Regional Research*

Mehmet BÖLÜKBAŞ

**213 Kalıcı Durgunluktan Finansal Döngüye: Küresel Kısıtlar ve
TCMB’nin Politika Açmazları**

*From Secular Stagnation to the Financial Cycle: Global Constraints and
Policy Dilemmas of the CBRT*

Metin ÖZDEMİR

**267 Türkiye Ekonomisi İçin İkiz Açıklar Hipotezinin Kantitatif
Genişleme Dönemleri Çerçevesinde Test Edilmesi**

*Examining the Twin Deficits Hypothesis for the Turkish Economy with a
Special Emphasis on the Quantitative Easing Periods*

Ömer Tuğsal DORUK

**299 Borsa İstanbul Endeksleri ile Güven Endeksleri Arasındaki İlişkinin
Araştırılması Üzerine Bir İnceleme**

*One Study on the Researching the Relationship between Stock Exchange
Istanbul Indexes and Trust Indexes*

Turgay MÜNYAS

322 Yayın İlkeleri

Editorial Policy

BAŞLARKEN

Küresel finansal krizin üzerinden on yılı aşkın bir süre geçti. İçinde bulunduğumuz dönemde, küresel finansal koşulların gösterdiği oynaklık, artan korumacılık eğilimleri ve jeo-politik belirsizliklere bağlı olarak küresel bir resesyon sürecinin başlayabileceği yönündeki görüşler ağırlık kazanmaya başlamıştır. Gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde fiyat istikrarı ve sürdürülebilir büyüme performansına yönelik uygun politika çerçevesi oluşturmaya yönelik arayışların halen sürdüğü gözlenmektedir. Gelişmiş ülkelerin gösterdiği zayıf büyüme performansı ve düşük enflasyon oranları karşısında gelişmekte olan ülkeler, makroekonomik performans açısından kendi kısıtları ve sahip oldukları kırılganlıklara göre birbirlerinden farklılaşmaktadır.

Küresel finansal kriz öncesi dönemde, Türkiye ekonomisinin olumlu bir makroekonomik performans gösterdiği ve krizden doğru politikalar ile çıkış sergilediği görülmüştür. Bununla birlikte, diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, küresel para politikalarındaki normalleşme sürecinin Türkiye ekonomisinin makroekonomik performansı üzerinde belirleyici etkide bulunduğu görülmektedir. Küresel finansal koşullarda yaşanan değişimler, döviz kuru istikrarsızlıkları, düşük büyüme, artan borçluluk ve risk primleri ile kendisini hissettirmektedir. Türkiye ekonomisinin kendi politika tercihleri ile küresel politika ortamının dinamikleri, iktisat politikalarını fiyat istikrarı, büyüme ve finansal istikrar arasında değiş-tokuş ilişkileri ile karşı karşıya bırakmaktadır. Makroekonomik istikrara ilişkin sorunların ötesinde, uzun dönemli sürdürülebilir büyüme politikasını gerçekleştirebilmek için Türkiye ekonomisinin tarım sektöründeki mukayeseli avantajlarına uygun, yüksek teknolojiye dayalı bir sanayi ve hizmetler sektörünün oluşturulmasına yönelik iktisat politikaları demetine ihtiyacı olduğu hususunda belirgin bir uzlaşıdan söz etmek mümkündür.

Bu çerçevede TESAM Akademi Dergisinin “Türkiye Ekonomisi Özel Sayısı”, ekonominin farklı alanlarına eğilen, güncel tartışmaların yer aldığı ve politika önerilerinin yapıldığı on makaleden oluşmaktadır. “İthalattan İhracata, Dış Ticaret Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kuramsal Çerçeve ve Türkiye Uygulaması (2006Q1 - 2018Q3)” başlıklı ilk makalede A.Balkanlı, Granger nedensellik testini kullanarak ele alınan dönem itibariyle, ihracatın ithalata bağımlı olduğu tespitinde bulunmaktadır. “Türkiye’de Para Politikası ve Makro İhtiyati Politikanın Karşılıklı Etkileşimi” başlıklı ikinci makalede A.İlhan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) Kasım 2010 sonrası dönemde uyguladığı yeni politika bileşimi altında,

para politikası ile makro ihtiyati politika arasındaki karşılıklı etkileşimleri incelemiştir. İlhan, Eylül 2016 sonrası dönemde her iki politikanın nihai hedefleri arasında çatışmaların ortaya çıktığına ve politikaların koordinasyonunun önemine vurgu yapmaktadır.

“Sektörel İnovasyon Sistemi, Endüstri 4.0 ve Türk Takım Tezgâhları Sanayi Durumu” başlıklı üçüncü makalede C.O. Tuncel, takım tezgâhları endüstrisinin sektörel inovasyon sistemi perspektifinden ele almıştır. Tuncel, teknolojik yetenek birikimi açısından söz konusu endüstrinin Endüstri 4.0’ın yaratacağı fırsatları kullanmak için yeterince güçlü olmadığına işaret etmektedir. “Türkiye’de Küreselleşen Kapitalizmin Finansallaşması ve Devlet” başlıklı dördüncü makalede H.Acar, kapitalizmin küresel düzeyde sergilediği finansallaşma eğilimlerine bağlı olarak, Türkiye’de devletin neo-liberal dönüşümü çerçevesinde finansallaşma sürecinin teşvik edildiği üzerinde durmaktadır. “Orta Gelir Tuzağı: Dinamik Panel Veri Analizi” başlıklı beşinci makalede H.Kasa, 1995-2015 dönemine ait 20 OECD ülkesini kapsayan veri seti üzerinden Dinamik CCEGM (Cross-Correlated Effects Mean-Group Estimator) modelini kullanarak Ar-Ge harcamaları, yurtdışı tasarruf oranları ve yüksek teknoloji ürün ihracatının ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Kasa’nın Türkiye için elde ettiği bulgular, büyüme performanslarında en yüksek etkiye sahip olan değişkenin yurtdışı tasarruflar olduğunu ortaya koymaktadır. “Türkiye’de Ekonomik Büyümenin Enflasyon ve İşsizlik ile İlişkisi: Bölgeler Düzeyinde Bir Araştırma” başlıklı altıncı makalede M.Bölükbaş, bölgesel düzeyde 2005-2017 dönemine ait veri seti üzerinden panel ARDL (auto-regressive distributed lag) ve Dumitrescu-Hurlin panel nedensellik testini kullanarak büyümenin enflasyon ve işsizlik ile ilişkisini analiz etmiştir. Bölükbaş’ın bulguları, bölgelerin tümünde enflasyonun büyüme üzerinde pozitif ve anlamlı, işsizliğin ise negatif ve anlamlı etkiye sahip olduğu yönündedir. İlgili değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisinin yönü ise bölgelere göre değişmektedir.

“Kalıcı Durgunluktan Finansal Döngüye: Küresel Kısıtlar ve TCMB’nin Politika Açmazları” başlıklı yedinci makalede M.Özdemir, Büyük Resesyondan (Great Recession) çıkışın güçlü olmamasına yönelik olarak yapılan tartışmalardan hareketle, küresel finansal döngünün fiyat istikrarı, finansal istikrar ve büyüme amaçları açısından TCMB için doğurduğu politika açmazlarına odaklanmıştır. Özdemir, Türkiye ekonomisinin 2013 sonrası dönemde filizlenen ve Ağustos 2018 krizi ile iyice belirginleşen bir iktisat politikası sıkışması ile karşı karşıya olduğunu ve sermaye

girişlerine dayalı büyüme rejiminin varlığında para politikasının büyüme için gereken katkıyı veremeyeceğini vurgulamaktadır. “Finansal Koşulların Taylor Kuralının Geçerliliği Üzerindeki Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bulgular” başlıklı sekizinci makalede N.Çatık ve C.Akdeniz, Türkiye’de finansal koşullardaki değişimin TCMB’nin faiz oranı belirleme davranışına olan etkisini analiz etmiştir. 2006-2016 dönemine ait veri seti ve eşik değişken olarak finansal koşullar endeksinin belirlendiği açık ekonomi Taylor kuralının Genelleştirilmiş Momentler Metodu (Generalized Method of Moments) ile tahmini, finansal genişleme dönemlerinde Taylor kuralının geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

“Türkiye Ekonomisi İçin İkiz Açıklar Hipotezinin Kantitatif Genişleme Dönemleri Çerçevesinde Test Edilmesi” başlıklı dokuzuncu makalede Ö.T.Doruk, 2002Q1-2018Q3 dönemi itibarıyla ikiz açıklar hipotezinin geçerliliğini, FED’in (Federal Reserve) kantitatif genişleme (quantitative easing) politikaları ile olan ilişkisi açısından Johansen-Juselius eş bütünleşme testi ve regresyon analizinden oluşan iki aşamalı bir yöntem ile analiz etmiştir. Doruk’un bulguları, Türkiye ekonomisi için ikiz açıklar hipotezinin geçerliliğine ve cari açık ve bütçe açığı arasındaki ilişkide FED’in para politikasının oldukça önemli etkisi olduğuna işaret etmektedir. “Borsa İstanbul Endeksleri ile Güven Endeksleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması Üzerine Bir İnceleme” başlıklı onuncu makalede T.Münyas, 2011-Q1-2018Q3 dönemine ait veri seti üzerinden Kantil Regresyon (Quantile Regression) yöntemi aracılığıyla Borsa İstanbul pay endeksleri ile güven endeksleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Münyas’ın tahminleri, pay endeksleri ile Ekonomik Güven Endeksi, Tüketici Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi arasında istatistikî olarak anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR

